

КӨЙГӨЙЛӨР

1991-жылы Кыргызстан Советтер Союзунан эгемендик алганда үмүт да, ошол эле кезде наарызычылык жана көңүл калуу да пайда болду. Жарандар өзгөрүүлөрдү талап кылып турган чакта алгачкы эки президент тең оппозицияны басуу таасири менен чечим кабыл алуу процессинде ачык-айкындуулукту камсыздай алышкан жок. Натыйжада жарандар кескин өзгөрүүлөрдү талап кылып чыкты. 2010-жылдын апрель айында зордук-зомбулук менен коштолгон нааразылык акциялар өттү. Ал эми ошол эле жылдын июнь айында кыргыздар менен этникалык өзбектер ортосундагы кагылышуулар 1000ден ашуун адамдын өмүрүн алып кетти, дагы 400 000ден ашуун киши өз үй-жайын таштап кетүүгө мажбур болду. Түрүү маалыматтарга жана күбөлөрдүн айткандарына ылайык, апрелдеги көтөрүлүшкө жана июнь окуяларына катышкандардын көбү жаштар болгон.

Бүгүнкү күндө Кыргызстанда 10дон 25 жашка чейинки курактагы жаштар калктын 30 пайыздан ашыгын түзгөнүнө карабастан алардын социалдык кызмат көрсөтүүлөргө, саясатка аралашууга, экономикалык мүмкүнчүлүктөргө жетимдүүлүгү чектелүүдө. Мындай маргиналдашуунун натыйжасында калктын басымдуу бөлүгү өкмөткө жана анын демократияны куруу убадаларына ишенбей келет. Мындай түрдөгү нигилизм экономикалык жана саясий өнүгүүдө өзгөчө көйгөйлөрдү жаратууда. 2010-жылдын июнь айындагы зомбулук аракеттери көрсөткөндөй, Кыргызстанда жаштар көп учурда саясий манипуляциялардын жана экстремисттик кыймылдардын объектиси болуп калууда.

ДЕМИЛГЕ

Саясий жана экономикалык туруксуздуктун тарыхына жооп катары Эл аралык жаштар фонду Кыргызстандагы жаштарды өнүктүрүүгө бүтүн мамиле жасоону сунуштайт. Жаштардын лидер катары калыптануусуна, курч социалдык көйгөйлөрдү чечүүгө активдүү катышуусуна көмөктөшүү жана өздөрүнүн, үй-бүлөсүнүн жана жамааттарынын жашоосу үчүн зарыл болгон ишенимдүү каражатты камсыздоо максатында Эл аралык жаштар фонду «Jasa.kg» программасы аркылуу жеткиликтүү болгон кызмат көрсөтүүлөрдүн топтомун иштеп чыкты.

2011-жылы ишке киргизилген «Jasa.kg» программасы өз алдына жаштар муунуна туруктуу, өнүккөн жана демократиялык Кыргызстанды түптөөгө активдүү катышуусуна дем берүү максатын коюду. Алар өлкөдөгү келечектүү жетишкендиктердин башатын түзүүгө зарыл болгон дараметке ээ жана «Jasa.kg» программасы бул үчүн багытты жана насаатты сунуштайт.

Программа төрт негизги милдеттерди аткарат:

- Кыргызстандын жаштары арасында активдүү жарандык аракеттерге дем берүү
- Жаштарды жергиликтүү эмгек базарына даярдоо
- Жаштардын позитивдүү өнүгүүсүнүн маданиятын түзүү
- Ата-эненин кароосунан тыш калган балдарды турмушта зарыл болгон көндүмдөргө окутуу

КҮТҮЛГӨН НАТЫЙЖАЛАР

Jasa.kg программасы 2015-жылы аяктаган учурда төмөнкүдөй максаттарга жетүү мүмкүн болот деп пландалууда:

- 4 000 кыз-жигит ишкерчиликке жана жумушка орношуу үчүн зарыл болгон көндүмдөргө окутулат
- 4 000 кыз-жигит жарандык катышууну бекемдөө боюнча демилгелер жаатында окуудан өтөт

БҮГҮНКҮ НАТЫЙЖАЛАР

Жарандык катышуу

- 841 кыз-жигит жарандык катышууга басым жасаган «Ийгиликке паспорт»™ программасы боюнча окуудан өтүштү. Окуу программасынын ар бир фазасы жаштардын өздөрүнүн социалдык долбоорлору менен жыйынтыкталды.

(Уландысы бар)

- Кыргызстандын түштүгүндөгү орто мектептерде жаштардын 24 ыктыярчылар клубдары түзүлдү. Жаштар клубдарынын 344 мүчөлөрү социалдык долбоорлорду иштеп чыгууга окутулду, 810 кыз-жигит жаңжалдарды башкаруу боюнча окуудан өттү. Жаштар клубдары 50дөн ашык социалдык долбоорду ишке ашырышты жана жаштардын социалдык демилгелерине арналган бир катар телевизиондук берүүлөргө катышышты. Бүткүл дүйнөлүк жаштардын кызмат өтөө күнүнүн алкагында жаштар клубдарынын мүчөлөрү 200дөн ашуун демилгелерди ишке ашырышты.

Эмгек ресурстарын өнүктүрүү

- 900 кыз-жигит оригиналдуу бизнес-пландарды иш жүзүндө иштеп чыгууга багытталган ишкерчилик боюнча ар тараптуу тренингдик курстардан өтүштү.
- 29 кыз-жигит өз бизнесин баштоо үчүн ваучерлерди алышты, ал эми алардын ичинен 21и бизнес-лидерлерден кеп-кеңеш түрүндө колдоого ээ болушту.
- Орто мектептердеги жаңы 28 бизнес клубдары жаштарга бизнестин негиздери менен таанышуу жана өзүнүн чакан бизнес-долбоорлорун ишке ашыруу мүмкүнчүлүгүн берди.
- 882 кыз-жигит ишке орношуу көндүмдөрүнө окутулду, 184ү тажрыйба алуу үчүн ишке кирди.
- 200 кыз-жигит «Jasa.kg» программасынын алкагында уюштурулган төрт жарманке аркылуу ишке орношуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушту.

Жаштардын позитивдүү өнүгүүсү

- 150 кыз-жигитке Демократиянын жайкы мектебине катышуу мүмкүнчүлүгү берилди. Ал жерде лидердик жана жарандык лидерлер менен өз ара аракеттешүү лидерлиги боюнча семинарлардын сериясы өткөрүлдү.
- «Jasa.kg» программасы мамлекеттик мекемелердин жаштардын өнүгүүсүнө багытталган жогорку деңгээлде демилгелерин шыктандыруу максатында жаңы уюшулган Жаштар саясатынын түйүнүнө колдоо көрсөттү.

Ата-эненин кароосунан тыш калган балдар үчүн турмушта зарыл болгон көндүмдөр

- 27 интернаттык мекемелерден 1267 кыз-жигит социалдык адаптацияланууга басым жасаган «Ийгиликтин паспорту»™ программасы боюнча окуудан өттү.
- Интернаттык мекемелерден чыккан жаштар чыгармачыл программага катышышты—197 кыз-жигит бий курстарына, 116 киши топ түзүүнүн жана жаңжалдарды башкаруунун көндүмдөрүнө ээ болуу үчүн театр ийримдерине катышышты.
- Интернаттык мекемелерин бүтүрүп жана өз алдынча жашоого кадам таштаган 80 кыз-жигитке документтерди жана билим алууда, ишке орношууда, турак жайга ээ болууда жана турмушта зарыл болгон көндүмдөрдү үйрөнүүдө түз колдоо көрсөтүлдү. Өткөн жылы ушул өңдүү колдоону өткөөл мезгилде алты мекемеден чыккан 95 кыз-жигит алган.

ӨНӨКТӨШТӨР

Донор: АКШ Эл аралык өнүктүрүү агенттиги (USAID)

Ишке ашырган өнөктөштөр: Эл аралык «Интербилим» борбору; «Youth of Osh», «Бишкек ишкерлер клубу», «САФМ», «ИнСтрим», «Y-PEER тең –теңине окутуу жаштар тармагы», «Социалдык ишкерлер ассоциациясы», «Балачак институту», «Оэйсис», «Биздин добуш».

БАЙЛАНЫШ ҮЧҮН

Кристи Скотт, Аймактык директор, Евразия
c.scott@iyfnet.org
+1 410 951 1619

Улан Шабынов, Программанын директору
u.shabynov@iyfnet.org
+996 (312) 465-100

